

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Vidéken:
 Egy hóra. . . . . 1 kor. Egy hóra. . . . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
IIJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

Városi közgyűlés.

Debreczen, 1904. október 18.

Gyéren gyülekeztek a városi törvényhatóság bizottsági tagjai a közgyűlésre. A folyosón élénk élet uralkodott, akár csak a tisztújítás előtt. Igaz, hogy kisebb tisztviselői állások kerülnek csak betöltésre, de sok az ember, kevés a foka. Négy, esetleg hat kis javadalmazású állásra a pályázók száma meghaladta a — hatvanat. A sógorság, komaság ugyancsak nekidüllesztetett, hogy a kiszemelt atyafi mellett hangulatot csináljon.

Künn a folyosón az érkező városi képviselőket a pályázók valósággal megröghanták a czéduláikkal.

— Szavazzon rám sógor. Hat év óta vagyok már napdijas — szólal meg az egyik jelölt.

— Az semmi, de én már 11 év óta huzom az igát 2 korona napdíjért vágott közbe a másik.

Igy kavargott-zsibongott a folyosón a korteskedők serege.

Érdekes indítványt tett Horváth István bizottsági tag a kisebb javadalmazású alkalmazottak drágasági pótlékának tárgyalásánál. Indítványozta, hogy csakis gyermekekkel bíró családapák kapjanak drágasági pótlékot. Az indítvány azonban néhány szavazattal elbukott.

Nagy derűtséget keltett Szentesi Já-

nos azon megjegyzése a költségvetésre, hogy a főzámvevő a bevételnél keveset vesz fel, a kiadásnál sokat, így nő aztán a pótdó — Szentesi uram szerint.

Szóba került a Kossuth-szobor ügye is. E tételnél felszólt a polgármester is. Kijelentette, hogy nem hajhászsa a népszerűséget . . . Haj, csalfa tündér is a népszerűség.

Két pénzügyi szakférfiu elkeseredett számcsatája élénkitette az elsőkélyesedett költségvetési vitát. Márton Imre indítványozta, hogy az 1903. évi zárszámadás szerint a város vagyonleltárába vagyonszaporulatként felvett 340.000 koronának évi kamatja is felvételnek bevételek. Iju Schwarcz Vilmos ellenezte ezt, mert ez a vagyonszaporulat csak a számadásokban van meg.

Ha igaza lenne Márton Imrénak, akkor feltehetnők a kédest, hogy mért nincs állandó kamatjövödelme a városnak az át futó tőkéiből, amelyek csak a számadásokban szerepelnek? Mert rendes, állandó kamatjövödelme ebből nem is lehet. Mert ha volna belöle rendes kamatjövödelme, hol van akkor a város forgó tőkéje? Hiszen akkor a költségvetés összes bevételeinek fel lehet számítani az előirányzati és a számadási évre a kamatait, ami igazán képtelenség.

Le is szavazták Márton Imrét. Némi

derűtséggel keltett a világitási tételnél a Szentesi János közbeszólása. Mikor ugyanis debreczeni igazgató javában magyarázta a felgyújtást és eloltást, közbe szól Szentesi uram:

— Hátha holdvilág van?

— Ha holdvilág van, akkor nincs szükség gázlámpásra — tóditotta Horváth István.

— De a holdvilág nálunk nem számít vágott közbe a gázgyárigazgató. Hátha befellegzett?

— Akkor befellegzett — hagyta helyben Szentesi harsogó derűtség közben.

Domahidy Elemér főispán kevéssel 3 óra után megnyitotta a közgyűlést.

Varga Elemér dr. polgármesteri titkár felolvasta a polgármester julius és augusztus hónapokról szóló jelentését.

Tudomásul vették.

Leiratok és átiratok.

Tóby Elek dr. jegyző ismertette a belügyminiszter leiratát, amelyben az állami bábaképezde építése ügyében hozott közgyűlési határozatot jóváhagyta.

Varga Károly jegyző ismertette alapján tudomásul vették a belügyi kormányzat a debreczeni ev. ref. főiskolánál létesítendő két bölcsészeti tanszékre megszavazott 10.000 korona évi hozzájárulás ügyében a közgyűlés határozatát jóváhagyó leiratát.

Vecsey Imre főjegyző ismertette a belügyi kormányzat a hitfelekezetek felémelt egyházi és iskolai segélyére vonatkozó leiratát. A kormány kivételesen az 1904. évre a felemelt segélyt jóváhagyta.

Szabolcska Mihály verskötetete.

A következő felhívást vettük:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

„Csendes dalok” czimmel még ez év őszén egy új verskötetem jelenik meg Singer-Wolfner kiadásában. A közönség döntse majd el, hogy érnek-e valamit, vagy nem érnek?

Az egyszeri debreczeni czivis néhány tégladarabot vitt kendőbe kötve a piac felé.

— Hova? hova? — kérdi tőle egy ösmerőse.

— Megyek a piacra, — mondja a czivis — egy házam van itt a Kis-Péterfián eladó, abból viszem ezt a pár téglát mutatóba.

Igy hozom én is ezt a pár versemet Szerkesztő urhoz — mutatóba! . . .

A könyv már most megrendelhető akár az én nevemre (Temesvár), akár a Singer és Wolfner czégnél (Budapest, Andrassy-ut 10.) Fűzött példány ára 2 kor. 40 fill., kötött 4 korona 40 fill. Kérve ennek szives

jelzését, őszinte üdvözlettel vagyok a Szerkesztő urnak

tisztelő hiva

Szabolcska Mihály.

Mutatványul itt közlünk néhány költeményt Szabolcska Mihálynak „Csendes dalok” czimű kötetéből.

Fátyolképek.

Kihallotta, ki nem hírét,

Veronika kendőjének?

Ős bizonyosság szól felöle,

Hogy ez volt a szemfedője

A Golgota fája után

Idvezítőnk szent testének.

És e kendőn — óh csodálat!

Ott maradt a Krisztus képe

Néha mintha halványulna . . .

S jön idő, hogy szint kap újra!

— És a hívő, aki látja,

Ugy tekint rá, mintha élne i

A jó Isten mentsen is meg

E drága kép, hogy elszálljon!

Mert, ha már nem látszik többé,
 Ha nem ég ott mindörökké;
 Ez annak a jele lesz már,
 Hogy nincs hívő a világon!

Oh magyarok, nekünk is van
 Ilyenforma drága leplünk.
 Az a fátyol, a mit sirván,
 Megváltóink kora sirján,
 A Golgotánk után egyszer
 A multakra terítettünk.

Hejh, ezen is — nem tudom hogy?
 Nem tudom mért? . . . jönnek órák,
 Mikor lelkeim keservébe:
 — Áld vagy ver az Isten érte —
 Látok előremedezni
 Sok iromba akasztófát! . . .

S kövezetek bár meg érte,
 Szóljátok le, mit én bánom;
 Én ott látom mindörökké! . . .
 S ha senkisésem látja többé:
 Ez annak a jele lesz már,
 Hogy nincs magyar a világon!

Sokan tudják már!

hogy a GERŐ áruházában a legelegánsabb
 uri ruhát a legolcsóbban lehet vásárolni?

DEBRECZEN, Piacz utca 47. sz. a Dréher sörcsarnok kapuja mellett (az „Emko” kávéházzal szemben.)

Tudomásul vették.

Király Gyula gazdasági tanácsnok előadása alapján tudomásul vette a közgyűlés a földmívelésügyi kormány azon leiratát, amelyben a szőlőskertekben a csószóknok hosszú löfegyverrel való ellátását megengedi. Ugyiszintén tudomásul vették a hadsereg terményekbeli szükségleteinek kézi vásárlás utján való beszerzése tárgyában a hatóságokhoz intézett körrendeletét.

Varga Elemér dr. felolvasta Nyitra-vármegye közönségének a nemzeti érdekek oltalmazása végett pártolás végett megküldött feliratát. A tanácsi javaslat, hogy a feliratot Debreczen város hasonszellemű felirattal támogassa.

Fejér Ferencz dr. kevésnek tartja a nyitrai feliratot a tanítóképzés tekintetében, követeli, hogy a tanítóképzőkben a tanítási nyelv magyar legyen.

Márton Imre homályosnak tartja a tanácsi javaslatot, de amelyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott.

Tóby Elek dr. jegyző ismertetése alapján Csanádmegye — a kórházi személyzetnek a tisztviselők sorába való felvételére irányuló átiratát a közgyűlés egyszerűen tudomásul vette.

Baranyavármegyének a gazdasági szegdményes cselédek lakásairól alkotott szabályrendeletét nem pártolja a közgyűlés, ugyiszintén Csanádmegyének a vasárnapi munkaszünet kiterjesztésére irányuló feliratát sem pártolja.

Ellenben pártolja Debreczen város közgyűlése a zalamegyei átiratot külön strájk-törvény alkotására és Zombor városnak az élelmiszerek mesterséges megdrágításának megakadályozására irányuló feliratát, ugyiszintén Sopronmegyének az olaszbor behozatalra vonatkozó, a szőlősgazdák édekeinek védelmére irányuló átiratát.

Pártolták a győri átiratot is a 1877. évi XX. t. cz. (gyámügyi törvény) némely szakaszainak módosítására vonatkozó átiratát is.

Király Gyula gazdasági tanácsnok ismertetette a gazdasági egyesületek országos szövetésének átiratát, hogy a galicziai, oláh és oroszországi bevándorlás megakadályoztassék. Debreczen hasonszellemű felirattal támogatja.

Pártolták a győri ipar és kereskedelmi kamarának a közszállítás ügyében a kereskedelemügyi kormányhoz feliratát. Tudomá-

sul vették a gyáriparosok országos szövetségének köszönő iratát. Tudomásul vették, hogy a választói jog kiterjesztése czéljából történt összeírás 1500 koronába került.

Ezután a szervező bizottság elnökévé újra **Domahidy Elemér** főispánt választották meg.

Tudomásul vették **Csóka Samu** javaslatára, hogy a város a borital és husfogyasztást adókat a jövő évre a régi összegért megváltotta.

Tudomásul vette a közigazgatási bizottság jelentését az 1904. év I. feléről.

Felemelték a zenede segélyét.

Varga Károly jegyző a zenede kérvényét ismertetette, amelyben évi segélyének 8000 koronára való felemelését kérte. A tanácsi javaslat az, hogy a zenede segélyét 5000 koronára emeljék fel.

Szentesi János ellenzi a segély felemelését. Elégnek tartja a 4000 koronát.

De a közgyűlés 50 szavazattal 46 ellenében a segély felemelését megszavazta.

Drágasági pótlék.

Még a Dobozi-féle ház ondódi földjének elidegenítése felett ejtették meg a névszerinti szavazást, de az érvénytelen volt, mert a bizottsági tagoknak fele sem szavazott le.

Vecsey Imre főjegyző a mezőőrök és lovasrendőrök drágasági pótlék iránti kérvényét, tekintettel a takarmány drágaságra, azonkívül a hajdulegénységnek havonként 5 korona, a napidijasoknak és kisebb javadalmazásu hivatalnokoknak havonként 10 korona drágasági pótlékot kér megszavazni.

Horváth István a családos embereknek megadja a drágasági pótlékot, de a nőtléneknek nem. (Helyeslés.) A gazdasági viszonyok nagyon súlyosak, éppen ezért az önmegtartózkodás elvét is kellene gyakorolni a város alkalmazottjainak, de a sajtónak is.

Nagy izgalom közt ejtették meg a szavazást, amelynek eredményeként a közgyűlés 58 szóval 47 ellen a drágasági pótlékot megszavazta.

Ha már tudom, hogy nincsen több madárdal
Se virág a határon!

Hír a falunkból.

A fiatal báróknak nagy maga untába,
Rózsafát oltott a Gálék udvarába.

Hej, hogy irigyelték a ritka virágot,
Gál Magda sorsát a többi parasztlányok.

S az a semmi kis fa beválik csodának,
Szerencsét teremt az egész Gál-családnak!

Füstölgő, vig kéményt a Gálné házára,
Selymet a Gál Magda sugár derekára.

De az oltott rózsza mire kivirágzott:
Nem tilték egy padba Magdával a lányok.

S mire az őszi dér a rózsát megette:
Valami nagy bánat Magdát eltemette.

Nincsen szebb virág a püskösi rózsánál,
Falusi lánynak a magaszótt ruhánál!

Szabolcska Mihálynak ugyan nincs szüksége mutatóra. A verseit nem is azért közöljük, mintha reklamra lenne szüksége, haem mert — Szabolcska írta azokat.

Az 1905. évi költségvetés.

Varga Károly tb. tanácsnok általa nosságban ismertetette a jövő évi költségvetést, amelyet elfogadásra ajánl. A pótdó emelkedése a város fejlődésének természetes következménye — mondja a tanácsi javaslat.

Freund Jenő általánosságban elfogadja a költségvetést, de összehasonlításokat tesz más városok fejlődésével és vagyonával. Más városok sokkal kevesebb vagyonnal több jövedelemhez jutnak, mint Debreczen. Szemére veti a tanácsnak, hogy készületlenül és megéretlenül, meglepetésszerűen hozta szönyegre a legfontosabb javaslatokat: a csendőr javaslatot és a 17 millió kölcsön ügyét hozza fel. Kijelenti, hogy Debreczent megmozolyogják a külföldön, mert Magyarországon még olyan vagyonnal bíró magánfél sem akadt volna, aki ilyen drága kölcsönt vett volna, csak éppen Debreczen. Elmondja, hogy az egyes közügyekben a sajtót nem támogatják felvilágosítással és így az egyes ügyek nem tárgyalhatók úgy, hogy azok keilőleg megvitathatók lehetnének. Támadja a tanácsot, hogy nem vette tekintetbe, hogy más banksoport olcsóbb kölcsönt ajánlott volna. Beszéde folyamán áttér a város külső szépségére; elítéli a kültekkel parcellázását, több gondot kíván fordítani a külső szépségre, kéri a város és utca rendezést, járdák készítését, a világítás rendezését. (Helyeslés.) A milyen kevésse törődik a tanács ezekkel, ép úgy minden tekintetben a közügyekben is teljes nem törődésséggel jár el. A csatornázást és vízvezeték kívánja higiéniai szempontból is, kívánatosnak és előbbre valónak tartja a bábaképzőnét, habár ezt is fontosnak tartja, de a vízvezeték mindennél előbbre való. A közegészségi ügyek szönyegre huzásánál kiemeli, hogy elég furcsa, hogy a városi tanács várt addig míg Koch cég letelepedik és felajánl egy összeget a mentőkocsi beszerzésére, kívánja, hogy a mentőkocsi beszerzessék. A helyi vasut rendetlen közlekedési rendjét kívánja megváltoztatni, mert azt csak az nem használja, a ki nem akarja, mert aki akarja, nem használhatja, mert sehol sem található. A kertészekben a táviratok kézbesítésénél a küldőnczdij eltörlését követeli, mert a kertésgek belterület. Arra kéri a tanácsot, hogy a jövőben több gondja legyen arra, hogy újabb jövedelmi forrásokat teremtsen.

Kovács József polgármester felel dr. Freund szavaira és felvilágosításul kijelenti, hogy a bizottsági tagok előtt a költségvetés részletei tárgyalattak és kijelenti, hogy a tavalai ex-lex állapot akadályozta, hogy a pénzcsoportoktól olyan ajánlatot, mint az osztrák-magyar bank ajánlata, nem kaptak. A külföldiek és vidékiek ajánlottak is olcsóbb pénzkölcsönt, de a külföldi kölcsönöknél fizetendő különadó és a közvetítő díjaival sokkal drágább lett volna. Védi a tanács álláspontját és visszautasítja azon vádat, mintha a tanács nem járt volna el keilő körültekintéssel. A rendőrség ügyében folyton foglal kozik a tanács, habár nem is a csendőrség behozatalával, hanem annak szervezésével. A nagy kölcsönből fedezetet nyernek a folyamatban levő építkezések, a vízvezeték és csatornázás még 1902. óta tárgyalás tárgyát képezik és azt nem lehet kutyá futtában elintézni, alapos tanulmányozás tárgyát kell annak képeznie. A mentőkocsi beszerzésére is sor kerül. A táviratok a kertekben való kézbesítések fizetendő díj eltörlésére nincs hivatva. Kijelenti, hogy századok mulasztásait nem lehet jóvá tenni, de idővel minden rendezve leend.

Szentesy János szintén kéri a „kis vasut” menetrendjének szabályozását.

Zádor Lajos a kölcsönhöz hozzászólv kijelenti, hogy kedvezőbb kölcsönt a város nem kaphatott volna, mint amelyet kapott.

Esztétika.

Folyik a nagy vizsga javában
A felsőbb leányiskolában.
Egy barna kislány — szeme napsugárból
Nem tud felelni az esztétikából.

Gyönyörű kis fejét butácskán,
Lehajtja mondhatatlan árván.
S mind hasztalan faggatja a tanárja,
Hogy mi a szépnek „meghatározása”?

— Pirulva, hogy ott állt szegényke:
Ez a világnak legszebb képe.
A Szépet ennél senki hübben,
Nem határozta még meg gyönyörűbben!

S míg a szekundáját bejegyzik:
A termen át — nekem úgy tetszik, —
Kaczagó, vig tündérek szálldogálnak,
S a kis számarra rózsákat dobálnak!!

Őszszel születtem.

Őszszel születtem, haljak is meg őszszel,
Együtt a vadvirággal,
Amely fölött ép búcsuzóra szól tán,
Az utolsó madárdal.

Ugy gondoltam, nem lesz olyan keserves
Akkor az elmulásom:

A költsé
kivánja,
sunak,
Az
vetéshez
hozzász
gesztette

Sz
részlete
kiadási
gyalták
5000 ko
Márton
után, a
jos fős
gyűlés
további
vágóhid
számán
koronát
a szinpa
törölte.

D
közvilág
gyarász
való me
rül, visz
lágítási

Ez
koronát

Es

a jövő

némileg

tételeke

teleket

bizni b

csökken

Sz

közgyül

Az

L

az en

sokszo

ció k

A hiva

király

az ön

kan u

Lajos

nevezé

tévedé

„Hofn

osztrá

szorító

leges

ugyan

e hó

magya

pesten

és en

tesis b

gyot,

vezte

sen m

mi hi

azt m

gyar

irat. M

másho

magy

mány

lott b

Minist

nak e

A költségvetést általánosságban elfogadja, de kívánja, hogy a jövedelmi források fokoztasunak, a Hortobágyot értékesítsék.

Az elnöklő főispán, miután a költségvetéshez általánosságban senki se kíván hozzászólni, az ülést 10 percre felfüggesztette.

Részletes tárgyalások.

Szünet után következett a költségvetés részletes tárgyalása. Az egyes bevételi és kiadási tételeket gyors egymásutánban tárgyalták le. A vágóhidra felvett kiadásokból 5000 korona törléséhez Debreczeni Lajos, Márton Imre, Horváth István felszólalásai után, a tanács is hozzájárult. Roncsik Lajos főszámvevő felvilágosítása után a közgyűlés a tanácsi javaslat elvetésével még további 1500 korona törlését határozta el a vágóhidra kiadási tételeiből. A rendőrség létszámának emelésére a tanács felvette 15.000 koronát a közgyűlés is elfogadta, ellenben a szinpad átalakítására felvett 2000 koronát törölte.

Debreczeni Jenő gázgyári igazgató a közvilágítás tételénél szólal fel és megmagyarázza, hogy a közvilágításnak egy órával való meghosszabbítása 3400 koronába kerül, viszont ugyanannyival kevesebbe a világitási idő megurtítása.

Ezen tételnél az előirányzatból 3400 koronát töröltek.

Este fél 8 órakor befejezték nagyjában a jövő évi költségvetés tárgyalását, amely némileg módosult. A közgyűlés a bevételi tételeket mérsékelten emelte, a kiadási tételeket pedig csökkentette, úgy hogy lehet bizni benne, hogy a pótdó válamicskével csökkenni fog még.

Szerdán délután 3 órakor folytatják a közgyűlés tárgyalásait.

Politikai híreink.

— Október 18. —

Az engedmények likvidálása.

Lassanként lebonyolítják azokat az engedményeket, melyeket az oly sokszor áldatlannak szidott obstrukció kicsikart az osztrák hatalomtól. A hivatalos lap mai száma közli a király elhatározását az első lépésről az önálló magyar udvartartás felé. Sokan ugyan azt hitték, hogy Apponyi Lajos grófnak udvarnaggyá való kinevezése volt az első lépés; de ez tévedés. Gróf Apponyi hivatalos címe „Hofmarschall in Ungarn“, vagyis ő osztrák Hofmarschall Magyarországra szorított hatáskörrel. Ma azonban tényleges magyar intézményről van szó; ugyanis a király a miniszterelnökhöz e hó 14-én intézett kézírata szerint magyar darabant testőrségnek Budapesten való felállítását határozta el és ennek kapitányává komlóskeresztesi báró Fejérváry Géza tábornagyot, volt honvédelmi minisztert nevezte ki. A közleményben természetesen megint van csuszamlás, amint a mi hivatalos lapunkban mindig van; azt mondja a közlemény, hogy a magyar miniszterelnökhöz“ intézett kézirat. Mintha bizony magyar ügyekben máshoz lehetne kéziratot intézni, mint magyar miniszterhez. Az eredeti okmány bizonyára német volt és az állott benne: „An Meinen ungarischen Ministerpräsidenten!“ Hát a császárnak és a királynak még talán lehet

osztrák és magyar miniszterelnöke, de a magyar hivatalos lapnak csak magyar miniszterelnöke lehet és így a magyar jelző ez esetben nemcsak felesleges, hanem sértő is.

Orosz lap a legutóbbi bárósításról.

Mint a belügyminiszteri sajtóiroda fordító osztálya jelenti, a szentpétervári Vjedomoszti című orosz napilap október 11. napján megjelent száma hosszú cikket közöl azon alkalomból, hogy a Guttman testvérek magyar báróságot kaptak. Az orosz lap szerint Guttmannék 1.200.000 koronát fizettek a képviselőválasztások részére való rendelkezési alapba. Az igazi magyar nemesség a főnemesi cím e vásári árulását nem helyesli és nem veszi be társaságába az ilyen parvenüket. Az ilyen tény, minő a nemesség és cím árulása, kétségtelenül demoralizálja a nemzetet.

Az első darabant kapitány.

A hivatalos lap mai száma jelenti: Ő császári és apostoli királyi Felsege, a magyar miniszterelnökhöz folyó hó 14-én intézett legfelső kézírata szerint, egy magyar darabant testőrségnek Budapesten való felállítását legkegyelmesebben elhatározni méltóztatván: ennek kapitányává komlóskeresztesi báró Fejérváry Géza tábornagyot méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni.

Országgyűlés.

(1904. október 18.)

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter beszélt ma, ezzel azonban a vita anyaga nem merült ki, mert az ellenzék még egész sereg szónokkal szándékozik felvonulni az olasz javaslat ellen.

Amennyire népes volt ma a karzat, annyira néptelen volt a tanácskozó hajója, de dél tájban bevonultak a későnkelők is. Részletes tudósításunkat itt adjuk:

Elnök: Perczel Dezső bejelenti, hogy a ki a török-szent-miklósi Kossuth-szobor leleplezési ünnepségén részt akar venni, jelentkezzen a Ház irodájában.

Egyéb bejelentések híján a napirendre tértek át; az olasz provizóriumról szóló törvényjavaslat folytatólagos tárgyalására.

Hellebronth Géza mindjárt előljárójában kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el. Felolvassa az 1899. évi XXX-ik törvény-cikk 4-ik szakaszát.

Az elnöki széklet Jakabffy Imre foglalta el.

Hellebronth Géza folytatja, hogy e szerint a kormány törvényszegést követett el, mikor a kereskedelmi szerződés tárgyalását megkezdte Olaszországgal, a nélkül, hogy előbb elkészült volna az új vámtarifa. Jogosan elvárhatnók, hogy az a többség, amely e törvényt megalkotta, védelmezze is meg e törvény sérthetlenségét minden kormányval szemben. Széll Kálmán sérthetlenségét mondta ezt a törvényt és kijelentette, hogy alapöltétele a tárgyalások megkezdésének a már törvényes autonóm vámtarifa. Az előadónak folyton változik a meggyőződése.

Bákosi Viktor: Annak van kétféle meggyőződése, a kinek egy sincs!

Hellebronth Géza: És a szerint magyarázza a törvényt.

Kaas Ivor: Szép modelnek ül itt!

Kubik Béla: Köszönöm a gusztusukat, ha szerinte rendezkednek be.

Hellebronth Géza: De tovább mentek, nemcsak hogy a szerződéssel sértettek törvényt, de most rendeletekkel léptetik életbe. Az az ut, amelyen a kormány halad, az anarkiára vezet. A bécsi akarat előtt hajlandozik a kormány.

Kubik Béla: A bécsi kéz!

Polónyi Géza: Bizony a bécsi kéz! A bécsi kéz!

Hellebronth Géza folytatja. Kijelenti, hogy a közgazdasági részben Polónyi fejtegetéséhez csatlakozik. A javaslatot nem fogadja el azért sem, mert hiva az önálló vámterületnek. (Éljenezés a baloldalon.)

Hieronym Károly miniszter beszél.

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter állott fel most szólásra, hogy a vita anyagára reflektáljon. Polónyi kijelentésében megindított mindenkit.

Kubik Béla: Jól tette!

Hieronym Károly: De közgazdasági tekintetben aztán vastagabbul-vastagabb tévedésekbe esett.

Kubik: Ezt be kell bizonyítani.

Hieronym Károly: Nem áll az, hogy a király és az ellenzék között akkor 98-ban paktum történt volna. Polónyi aktákat is olvasott fel, ezekből azonban csak az tűnik ki, hogy a király Széll Kálmánt bizta meg az ügyek vitelével, de nem azzal, hogy paktumot kössön az ellenzékkel.

Polónyi Géza: Majd hivatkozunk Andrassyra!

Hieronym Károly: De bárhog legyen is, kijelenti, hogy őt semminemű konventikum megállapodása nem köti. (Zaj a baloldalon.) Kötni csak törvény köti. Törvényt csak törvény módosít, ennél fogva senki se hivatkozzék paktumra.

Lendl Adolf: Akkor jó volt a paktum, most nem az!

Hieronym Károly: A mi a jegyzőkönyv becikkelyezését illeti a praecedensek szerint járt el és ezek ezt mutatták, hogy nem cikkelyeztettek be. Egyébként az egész jegyzőkönyv négy sorból áll és csak a megtörtént megállapodást dokumentálja. A közgazdasági bizottság nem lépte túl hatáskörét, a mint ezt Polónyi vádként fölhozta. De nem lépte át akkor sem, a mikor felmentvényt indítványozott. Ha azonban Polónyi külön törvénybe akar felmentvényt adni a kormánynak, hát tegye meg. (Derűtség). Azt hiszi, hogy Polónyi hasznára lesz, ha közgazdasági tévedéseit helyreigazítja.

A statisztikát azért mellékelte az indokoláshoz, mert az ellenzék az eddigi indokolásokra azt mondotta, hogy soványak. De Polónyi most nekirent a statisztikának és azt mondja: humbug, csalás az egész. Pedig igazán nagyobb hitelességre tarthatnak számot az Ausztriával való statisztikai adataink, mint a külfölddel. Aztán a kategóriákat is összetéveszti Polónyi, mert Olaszországgal olyan áruforgalomról van szó, a mi kézzelfogható anyag. A mi a borvámot illeti, Polónyi kérde, hogy Titoni is ugy érti-e, mint szóló? Hát ez nevetséges kérdés. Ha Titoni olvassa majd Polónyi beszédét, bizony nagyot nevet majd rajta. Hogy mi lesz azzal a borral, a mit nem házasanak össze? Hát visszaviszik.

Polónyi Géza: Addigra megromlik!

Hieronym Károly: Engedje meg a képviselő ur, hogy erre ne válaszoljak. Mindenki az agráriusokat hívja segítségül. Hát az agráriusok meg vannak elégedve.

Kaas Ivor báró: De a merkantilisták is meg vannak elégedve.

Hieronym Károly: Hát ez a legnagyobb bók nekem, mert így mindenki meg

van elégedve. (Derűtség.) Bernátnak a borvegyítésre azt válaszolja, hogy a kormány itt is megvédte a magyar bor érdekét. Bernáth sürgösi a tokaji bor védelmét. A tokaji bor hamisítása ellen való védekezés igen nagyon régi keletű. Ismerteti is ezeket a statutumokat, törvényeket. A kormány most is hajlandó, hogy a birókosok egyetértésével cselekedjék ebben a dologban.

A szerződést megkötötték, mert kellett megkötöni, hogy a vámháborút elkerüljük.

A közjogi kifogásokra felel ezután és itt kell hogy sorra vegye az egyes szónokok kifogását. Krasznay Ferenc az 1849. évi XXX. t. czikk 4. ik szakaszának alapján a megkötés terminusát kifogásolja, pedig a kormány 1907-en tul nem állapodott meg ezuttal sem. Apponyinak feleli, mesebeszéd, hogy provozórium megkötöti a nemzet kezét.

Polonyi Géza: A császár akarta így!

Hieronym Károly: No ez már elejétől végig nem igaz! Polonyi azt állítja, hogy nincs lejáratí terminus, pedig határidőhöz kötött szerződés.

Polonyi Géza: Azt csak händlé jogász látja!

Sándor Pál: Inkább handléjogász, mint csavaró jogász!

Hieronym Károly: Nem jó az ilyen hóbortokat terjeszteni.

Téves az is, hogy az autonom vámtarifán ezek után változást tenni ne lehessen. Hiven, becsületesen szolgálta az országot és meri állítani: eredményesen is. Kéri a javaslat elfogadását. (Éljenzés a jobboldalon.) Szünet következett.

Vita.

Polonyi Géza nyomban válaszolt Hieronyminak.

Hieronym kijelenti, hogy az ideiglenes szerződést határidőre kötötték. Ez a szerződés jobb az ischli klauzulánál.

Polonyi, majd **Krasznay Ferenc** félreértett szavakat igazítják helyre.

Rakovszky István nyilatkozott még a paktumról.]

Tisza István gróf tiltakozott a király személyének e vitába való bevonása ellen, mire az ülés véget ért.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 22. Bérlet 16 ik szám (A) Debreczen, szerdán, 1904. október 19-én: harmadszor:

Kis császár.

Regényes nagy operett 3 felvonásban. Irta: Pásztor Árpád. Zenéjét szerezte: Stoll Károly.

X-ik Károly, francia király — Faragó Ödön. Clarisse népes nevé Ghate-blonde — Rózsa Lili. Louis d' Ecourelles marquis — Iványi Antal. Guitri apó — Szilágyi Aladár. Rocco fia — Sugár Aranka. Micheline anyó — Havasi Szidi. Rose, leánya — Krémerné Lili. Pierre, népekes — Mezei Andor. Jovita cigányleány — Rományi Mária stb

Holnap, csütörtökön, október hó 20 án bérlet 17-ik szám „B” — negyedszer:

Kis császár.

Regényes nagy operett 3 felvonásban.

A kis császár harmadik előadása a zenekar közepszerű szereplése dacára is élénk sikert aratott. A második felvonás

duettjén kívül a betét-táncz hívta ki a riadalmas tapsokat és Berzeviczy Etelnek soha nem volt alkalma hajlékony, nemes mozdulatait, szellemes gestusát és Némethy Eszti-kével egyetemben symmetrikus figuráit oly teljesen érvényre juttatni, mint most, midőn a világhírű Saharettel keltek versengésre.

dr. R. R.

Jászai Mari beteg. Ezt jelentette tegnáp este 8 órakor Somló Sándor igazgató a Nemzeti Színház publikumának, mikor végre hosszas tombolás és dobogás után felgördült a függöny. A közönség belenyudodott a megváltozhatatlanba s harag nélkül végig is hallgatta az Aranyember-t. A nagy tragika azonban — a mint ez később kitudódott — szerencsére nem beteg, csak megtörtént vele az a csodálatos dolog, a mire 37 évi színésznői pályafutása alatt nem volt eset, hogy meglepedkezett arról, hogy játszania kellett volna. Este nyolcz órakor a legnagyobb nyugalommal „inhallált” Irsai tanár lakásán és sejtelve sem volt arról, hogy azalatt az egész várost tüvé teszik érte. Mikor hazament, a házmestere elmondta neki, hogy kerestek, mire a színházba ment, mert azt hitte, hogy darabváltozás történt. A színházban aztán — legnagyobb rémületére — megtudta, hogy az Aranyembert adják elő. Az egész tragikomédiában az a legmegnyugtatóbb, hogy Jászai Mari még sem beteg.

Egyházak és iskolák.

Dr. Kérészy Zoltán távozása.

— Érdekes kinevezés. —

A hivatalos lap minket debreczenieket közlő érdeklő kinevezés hírért hozta meg. Dr. Kérészy Zoltánt, a debreczeni jogakadémia tudós tanárát a vallás- és közoktatásügyi miniszter a kassai királyi jogakadémia alkotmány, jogtörténet és egyházi jogi tanszékére rendes nyilvános tanárrá nevezte ki.

Ez a kinevezés kitüntetés a debreczeni akadémiai tanári karra és felekezeti főiskolákra is, hogy kálvinista tudós oktatót nevezett ki a kormány ilyen diszes tanszékére; de másrészt intő jelenség is ez egyházkerületünknek, hogy a kitünő tanerőinek a korszerű díjazásáról gondoskodják és ne úgy fogja fel a kérdést, hogy ha ezek a tudós oktatók kálvinisták, ezért mérsékeltbb járandóság mellett ugyis szolgálhatják a főiskolát; sőt mert kálvinista tudósok, ezért ideje a tanárok megfelelő díjazásáról gondoskodni.

Dr. Kérészy Zoltán is magasabb fizetésre megy a kassai jogakadémiára és midőn az érdemes tehetségnek előhaladásán örvendünk, a fenti aggodalmainkat sem hallgathattuk el; mert főiskoláknak a színvonalát féltjük.

Dr. Kérészy Zoltán mint társadalmi férfiú is rokonszenves tagja volt a debreczeni életnek; azért az ő távozása nemcsak főiskoláinkra, de társadalmunkra is veszteség.

Angol lelkész Debreczenben. Maclean angol lelkész a protestáns ifjúsági

szövetség szervezése ügyében Debreczenbe érkezett. Kedden délután a kollegium imatermében nagy hallgatóság előtt előadást tartott és azután az öreg könyvtárt is megtekintette.

UJDONSÁGOK.

A debreczeni csata vezére.

— Az elfelejtett vértanuról. —

F. hó 17-dikén volt 100 éve, hogy a szabadságharc egyik dicső hőszere és vértanuja, Nagy Sándor honvéd tábornok megszületett. Nagy Sándor volt a vezére a Debreczen alatt vívott csatának is, mely bár elveszett, de örökidőig dicső emléknappja marad az önfeláldozó honvéd hősiségnek.

Meg kell szoknunk, hogy nálunk a közönség észrevétlenül siklik át nagyjaink emlékezetén és legalább mi, bár utólag, néhány emléksort szentelünk a hazaszeretet vértanujának, ki nevét Debreczen történetébe is beírta.

Nagy Sándor József honvédtábornok 1804. október 17-én született, tehát hétfőn volt a születésének századik évfordulója.

Nagy Sándor József Nagyváradon született. Ott áll még az Eleméry-ház, a hol gyermekéjét töltötte. Fiafalon a hadseregbe lépett, de már mint kapitány nyugalomba ment. Mikor a szabadságharc kitört, mint őrnagy lépett a magyar honvédseregbe. Ez év októberében alezredes lett s a délvidéken felkelő nemzetiségek ellen harczolt. 1849-ben ezredes lett s akkor részt vett Kiss Ernőnek a rácok ellen intézett támadásában. Később Damjanich fővezérlete alá került s részt vett a szolnoki csatában. Ápril 10-én Vácznál már mint tábornokot állította a balszárny élére Damjanich, a ki jelentésében dicsérettel említette hadvezéri képességeit. A nagy-sarlói, komáromi csatáknak egyik vezérszereplője volt. Csodálatos bátorságot tanusított Buda bevételénél, május 15-én és 21-én az első hadtest élén maga vitte csapatait a részre s első volt a falon. Gyakran ellentétbe került a fővezérral, Görgegyvel. Görgey már akkor keserűen fakadt ki Kossuth ellen, a kinek Nagy Sándor rajongója volt. Még külsőségekben, a republikánus Kossuth-kalap viseletében is jelét adta, hogy mennyire tiszteli a kormányzót. Görgey egyszer Kossuthra czélezve, így szólt:

— Megszabadítaná a hazát, aki Pompejus ellenében Caesar szerepére vállalkoznék.

— Caesar mellől *Brutus se hiányoznék*, — vágott közbe Nagy Sándor. Görgey sohase bocsátotta meg neki ezt a fenyegető czélezést . . .

Több vád érte; a zsigárdi csata után azt fogták rá, hogy nem elég erélyes, a peredi csata elvesztését neki tulajdonították; az ácsi csatában „löhán vesztegelt az ő szőnyi szőlőknél.”

Augusztus 2-án, mint Görgey utó hadának a vezetője Debreczen alatt megütközött s vereséget szenvedett. Az elesett honvédeknek emléke áll Debreczenben, kint a honvéd temetőben. Azután Arad és Vinga között került csatába s Ujaradnál vereséget szenvedett. Augusztus 13-án lefegyverezték s ő az ellenség foglya lett. 23-án társai al együtt az aradi várba zárták. Szeptember 23-án ítelték halálra, a melyet október 6-án hajtották végre. Zokogott mellette a pap, mikor a vesztőhelyre vitték:

legszebben tisztít

Hrabéczy Antal

Széchenyi-u. 42.

Uri öltönyöket

Szakember javít és vasal.

— E
neki Nag
lesz, ha
Az ö
ketés né
Ignác,
Feles
testét se
van elfő
is adósa
közös s
Pantheon
tanuk kö
örzi em
féle ház
főhadisz
táblával
ban ott
váradon
reczenbe
a köeml

1660

A k
tes tolv
mely zsv
debrecze
Ez a
gel bank
el hazul
rábban v
lehetőse

A ti
főherceg
lefelé a
szoktak
A hogy
szercsak
szegődött
nutlanul
és az ö
herceg-u
a hol is
zet kért
tüzzel a
varra gy
degez bu
bátját.

Rág

áldja! A
kezet is
a homál
nyomtala
magával.
ter óvato
nyult, az
ben; me
nyosan
károsult
a sima
a timár
került ez

Az
házából s
csinos ar
alább ő
azt sem.
községbe
ban. Aki
régén. Ta
való illet
magára v

— Eddig ön vigasztalt engem, mondta neki Nagy Sándor, s most ön sir. Jobb lesz, ha imádkozunk.

Az ötödik volt a sorban. Bátran, reszketés nélkül nézte végig Pöltenberg, Török Ignác, Lahner és Knezics halálát.

Feleség, gyermek nem sirt utána, holttestét senki se kérte elő. A vesztőhelyen van elföldelve, őt társával együtt. Azzal is adósa még a nemzet, hogy holttestét a közös sírból kiássa s majdan emelendő Pantheonban helyezze el. Aradon, a vértanuk közös emlékének kívül még egy emlék őrzi emlékét: a Halász-utca 8 sz. Pop-féle ház, ahol Nagy Sándor tábornok utolsó főhadiszállását tartotta s a melyet emléktáblával jelöltek meg. Az ereklyemúzeumban ott csákóját és kardját őrzik. Nagyváradon emléktábla őrzi emlékét és Debreczenben a „Nagy Sándor dombján” áll a köemlék.

1660 koronás szivarra gyujtás.

— Drága ösmerkedés az utcán. —

Október 18.

A közönség köréből egy nevezetes tolvajlasi esetről értesülünk, a mely zsványtörténetnek egyik előkelő debreczeni timár-mester az áldozatja

Ez a timár-mester ma kora reggel bankótól degez bugyelárisal indult el hazulról. Még hat óratájt vagy korábban volt az idő, a mikor még meglehetősen sötétek az utcák.

A timár mester a József-királyi-főherceg-utcán szivarozva ballagott lefelé a bőrvásár felé, a melyet kint szoktak tartani a liba piacon. — A hogy lépkedett a homályban: egyszerűen csak egy jó beszédű fiatal ember szegődött melléje. A timár mester gyanutlanul ereszkedett a beszélgetésbe és az ösmerkedésök a József-királyi herceg-utca külső sarkán végződött, a hol is a fiatalember udvariasan tüzet kért a timártól. Szivesen szolgált tüzzel a mester, sőt maga is friss szivarra gyujtott, miközben kigombolta a degez bugyelárisal telt belsősebes kabátját.

Rágyujtottak.

— Köszönöm a tüzet! No, Isten áldja! Az ösmeretlen fiatalember még kezét is fogott a timár mesterrel, majd a homályos utcán eltűnt, még pedig nyomtalanul eltűnt, sőt emléket is vitt magával. Midőn ugyanis a timár mester óvatosságból a pénzes tárczája után nyult, azt már nem találta a zsebében; mert a kigombolt kabátból, bizonyosan a szivarra gyujtás közben, a károsult panaszlása szerint, kiberhelte a sima kezű barátságos idegen. És így a timár mesternek 1660 koronájába került ez a szivarra gyujtás.

Még neve sincsen.

— Az elhagyott gyermek sorsa. —

Az este a debreczeni törvényszék fogházából szabadult ki Mária nevű 18 éves, csinos arcú leány. Vezeték neve nincs, legalább ő nem tudja. Hogy milyen vallású, azt sem. Csak annyit hallott, hogy Tarczal községben hagyta el az anyja 2 éves korában. Aki megszánta és nevelte, az is olhalt régen. Tarczal község nem fogadja el odaváló illetőségének, mert terhet nem akar magára vállalni. Hiába rimázkodott a leány,

hogy adjanak neki legalább cselédkönyvet, hogy szolgálni mehessen. Nem adtak.

Valami hivatalbeli — a saját előadása szerint — azt a tanácsot adta neki, hogy legjobban teszi, ha megkeresi a Tisza fenekét. A senki leánya Debreczenbe jött. Itt a börtönbe került, de illetőségét nem tudták megállapítani, míg végre aztán ideiglenes cselédigazolványt kapott „Mária” névre. Ezzel került a Galamb-féle vendéglőbe, ahol lopott 30 koronát. Négy hétig volt vizsgálati fogságban, ahonnan könnyű nyári ruhában, meztláb, hajadonfővel engedték ki az este. Egyenesen a rendőrségre ment szállásra.

Megdöbbsentő vád ennek a viruló arcú, csinos leánynak minden szava a társadalom ellen. Se írni, se olvasni nem tud, pedig értelmes, okos. A bűn és erény fogalmát nem ösmeri, pedig a lányos szemérmét a börtönben, tolonczuton történt bukása sem tudta kiölni belőle.

Mi lesz a szerencsétlenből? El fog pusztulni hitványan, nyomorultan, az utszélen valahol ez a vadon nőtt, ártatlan lelkű bűnvirág, aki nem tehet róla, hogy a világon van név és vallás nélkül olyan államban és társadalomban, amelynek az alapja a megcsúfolt, meggázolt — szeretet.

— **Bakonyi Samu beteg.** Budapestről vett értesülés szerint Bakonyi Samu doktor, Debreczen III-ik kerületének érdekes országgyűlési képviselője beteg, sőt könnyebb orvosi műtétnek is alá kellett magát vetnie. Ez volt az oka, hogy Bakonyi képviselő, a ki a törvényhatósági bizottságnak is egyik buzgó, jeles tagja, nem vehet részt a most folyamatban levő városi közgyűlésen.

— **Az utadó.** A polgármester hirdeti, hogy Debreczen szab. kir. város közigazgatási bizottságának folyó évi október hó 5-én 566 sz. a. kelt határozata folytán az utadó 1905—1906 évekre összeállított költség előirányzata az 1890 évi I. t. cz. 22 §-a értelmében mai naptól kezdődőleg 15 napi közszemlére a polgármesteri hivatalba kitétetik. Erről az érdekeltek azzal értesítettnek, hogy az az ellen irányuló észrevételeiket ugyancsak a polgármesteri hivatalhoz fentebb jelzett határidő alatt beadhatják.

— **Meghaltak.** Gonda Zsófia ev. ref. 19 éves hajadon, Gáti Lajos ev. ref. 29 éves csizmadia mester, özv. Fűredi Jozsefné Fodor Erzsébet ev. ref. 56 éves magánzónő, Szász László gör. kath. 46 éves gulyás, Boldog Gábor ev. ref. 78 éves éjjeli őr, Geréb Istvánné Szondi Mária ev. ref. 58 éves.

— **Az öngyilkosság betegsége.** Valóságos nyavalyája ez a társadalomnak. Alig van nap, hogy öngyilkossági esetről ne adnánk hírt. A legtöbbje életerős, fiatal, aki előtt az élet áll — és igazán megdöbbsentő, amikor az ilyen követ el öngyilkosságot. A legújabb öngyilkos Lukács József dévai származású 18 éves joghallgató. Hétfőn este 8—10 óra között az Ujkert 33. sz. pajtája mellett, az utszélen szíven lötte magát és mikor 11 óra felé a csósz rátalált, már nem élt. Az öngyilkos ifju névjegyére, melyet a zsebében találtak csak ennyit írt:

Édes apám, édes anyám, szeretett testvérek és rokonok!

Nem tudok tovább élni — meghalok! Szeressenek ezután is. Temetésemkor azt a nótát huzza a cigány:

Esik eső, csak úgy szakad . . .

Bocsássanak meg szegény Józsikának.”

Az öngyilkos fiatal ember beteges, természetű volt. Szeretett lumpolni. Zsebében 2 korona 70 fillért találtak és zálogcédu lát, mely azt igazolja, hogy óráját hétfőn zálogosította el és a pénzből vette a revolvert. A rendőrség a holttestet a kórházba

szállíttatta, itt lakó rokona, Nadasdy Lajos tanár pedig értesítette az öngyilkos szüleit fiuk cselekedetéről. Az édes anyja kedden érkezett meg. Szívet tépő jelenet volt az, mikor a szegény anyja a halottas kamrába látta viszont a fiát. A temetése ma szerdán délután lesz a kórház halottas házából.

— **A Polgári-asztaltársaság** tagjai kéretnek, hogy e hó 22-én, szombaton este 1/28 órakor a Dréher-sörccsarnokban tartandó gyűlésen okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: a megejtendő felruházás.

— **Képes nagy naptárunkat,** mely december első napjaiban jelenik meg, minden ujonnan belépő előfizetőnk is megkapja. Előfizethetni a hó bármelyik napjától. Egy hóra 1 korona. Telefon 18 és 339.

— **Debreczeni birtokváltozások.**

Nagy Bálint és neje Szodrai Sára veszik a pusztafancsikai 48 sztkvben foglalt 23 hold 1465 négyszögöl kaszálló 2/3 részét Hegedüs Józseftől 5700 korona. — Székely István és neje Kovács Erzsébet veszik a debreczeni 1513 számú sztkvben foglalt Kétmalom-utca 10. sz. házat Kovács Ferencztől 9200 kor. — Zabos Ádám és neje Fehér Erzsébet veszik a debreczeni 4957 sz. tkvben foglalt 1 hold 1100 négyszögöl ondódi földet a Debreczeni első takarékpénztártól 1200 kor. — Csorba Andás és neje Bereznai Mária veszik a debreczeni 9101 sztkvben foglalt 303 négyszögöl majorsági földet Kerekes Géza és neje Papp Annától 1093 kvr. 86 filléért.

— **Itt a gyermekszobák réme.**

Alig hűvösödött meg az őszi időjárás, a gyermekjárványok nyomban megkezdtek rémes pusztításiakat a gyermekszobákban. A roncsoló toroklob és a vörheny már is sűrűn szedi az áldozatokat. Az utóbbi napokban egyre másra jelentik be az orvosok az újabb megbetegedéseket. Szomorú hír ez a gyermekszobák szüléknek. Ugy látszik, a roncsoló toroklob és a vörheny, amely a nyáron át is itt lappangott a városban, járványszerűen fog fellépni a télen megint.

— **Apró emberkék a börtönben.**

A rendőrség börtönének, amint már említettük, hétfő óta két apró ember lett a lakója. Két kis tót gyerek, fiu és leány. Egész nap az udvaron játszadoznak és ha megéheznek, sirnak. Két nap óta senki sem jelentkezett érettek. A két apróság a lelenczházból kóborolt el a városba. A tót atyafiak zabtermő vidékéről hozták őket Debreczenbe. A gyerekekkel a rendőrségen nem tudnak beszélni sem, mert tótul is alig gagyognak valamit és se a nevüket, se a falujuk nevét nem tudják megmondani. A mintegy 3 éves, kerek képű leánykának akadt már gondviselője a derék Szilágyi János rendőr személyében. Aranyszíve van annak a szegény, rosszul fizetett város cselédjének. A kis leány még a rendőrségen van egyelőre és tötögpöttyög az öreg kulesár után a börtönsozobákba és az udvaron. A kis fiut a lelenczházban elhelyezték. A kis leányka igen bájos, morcos gyerek, de a fiu igen sápadt, beteges kis tót klapecz, szinte leri róla az egész Felvidék nyomorusága.

— **A kirakatba bukott.**

Súlyos baleset érte tegnap délután 3 órakor Dobozi Mihály kőműves mestert. Dobozi az ujbortól többet talált inni a kelleténél és düllöngözve ballagott hazafelé. Mikor a Tisza ház elé ért, nekiesett Kovács Mihály hentesüzlete kirakatának és a nagy üvegtáblát bezúzta. Ez még a kisebbik baj lett volna,

de az üvegdarabok annyira összevagdalták arcát, hogy a fogsorai is kilátszottak. A súlyosan sérült embert dr. Varga Emil ker. orvos az első segély nyújtása után a kórházba szállította, hol sebeit összevarrták.

— Vasuton talált tárgyak elárverezése. A vasuti kocsikban és állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, úgymint bőröndök, táskák, kalapok, esernyők, botok, ruha és fehérművek stb. Debreczen állomás podgyász helyiségében folyó évi október hó 26-án délután 2 órakor kezdődő nyilvános árverésen elfognak adatni. A befolyó összeget a helybeli szegény alap javára fordítják.

— Korrepetitornak ajánlkozik tanképesített gyógypedagógus. Saját találmányu módszerével megkönnyíti gyengélkedőknél a tanulást. Czim: Oravecz József tanító Atilla-tér 2.

— Zene-estély a Magyar-Király kávéházban. A gyönyörűen, ujonan, fővárosi mintára berendezett kávéházban ma szerdán este Kiss Béla teljes zenekarával hangversenyeznek. Kitűnő italokról és pontos kiszolgálásról gondoskodik Erős Jakab kávé.

x A Lebositzli csokoládé és cukor gyárnak hazai gyártmányokon elért sikerei megjutalmazásaként megengedtetett, hogy cégében és pecsétjében a császári sasot használhassa, azonkívül a cs. és kir. szabadalom jelzést is használhatja.

x Villanylámpákhoz új töltések érkeztek Mentze áruházába.

x Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál lévő kirakatban látható.

x Mindenféle alkalmas ajándék-tárgyak, gyermekjátékok, háztartási cikkek és műiparáru különlegességeknek igen olcsó beszerzésére ösztönözünk ajánljuk **Mentze Henrik** ujdonságok áruházát, Piac- és Szent-Anna u. sarkán. Olcsó szabott árak!

TÁVIRATOK.

Újabb obstrukció készül.

Budapest, október 18. A kormánypárti körökben nagy ijedelmet okozott, hogy az ellenzéken ismét megkezdte működését a vitarendező bizottság, amelynek tagjai a régiék: Tóth János, Kubik Béla és Leszkay Gyula. A vita már most a legszélesebb mederben megindult az olasz kereskedelmi szerződés ellen.

Az alkotmánytíprás.

Budapest, október 18. A függetlenségi pártiak értekezletén Polónyi javasolja, hogy a Házban tegyen indítványt a párt, hogy tüzesék ki napirendre az a rendelet is, amely az olasz kereskedelmi szerződést életbe léptette és az alkotmányosság megőrzésére bizottság küldessék ki. A bizottságba Kossuth elnöklété alatt kiküldettek: Barabás Béla, Polónyi Géza, Mezössy Béla és Barta Ödön. — Az Ugron-párt a legelkeseredettebb harcot indítja a kormány ellen.

Port-Artur végnapjai.

London, október 18. Csifuból táviratozzák, hogy rövid szünet után újra megkezdődött Port-Artur ostroma. Az oroszok alig képesek már védekezni. A japánok bombázása szüntelenül tart.

Tokio, október 18. Az európai lapok tudósítóinak megengedte a kormány, hogy a port-arturi végostromnál jelen lehessenek. Ebből arra következtetnek, hogy végre-válhára Port-Artur eleste a küszöbön van.

Kossuth Lajos Tódor itthon.

Budapest, október 18. Kossuth Lajos Tódor ma Olaszországból Ferencz bátyja látogatására a fővárosba érkezett.

Fenyő ügye a táblán.

Budapest, október 18. A kosaras szerkesztő, Fenyő Sándor bünperét csütörtökön tárgyalja a tábla.

Oroszország új háborúra készül.

Berlin, október 18. Az itteni Vossische Zeitung tudósítója táviratozza Pétervárról: Miklós csár hosszasan tanácskozott Grippenbergtől tábornokai főnökkel a háborúról és elfogadta javaslatait. *E szerint Oroszország egyelőre lemond Mandzsuriáról és onnan kivonja hadseregeit, 600.000 főnyi új sereget szervez és újra kezdi a háborút.*

Békehangok.

London, október 18. Az egyes lapokban megjelent békehangokra vonatkozólag Hajasi japán nagykövetség kijelentette, hogy Japán is sajnálja a vérontást és az emberáldozatot, hajlandó is volna tisztességes békét kötni, de a csárnak kell megtenni az első lépéseket.

Molnár apáték Hajdudorogon.

Hajdudorog, október 18. Az éjszakai vonattal express-levelet kaptunk Hajdudorogról. E terjedelmes tudósítás Molnár-apaték hajdudorogi leruczczanásáról számol be, az ilyenfajta különleges csemegék kedvelőinek a kedvéért a közelebbi számban közölni fogjuk, de közöljük azért is, hogy a tárgyilagosságot tudósításból mindenki megítélhesse, miszerint Molnár apátéknak a konkolyhintésök nem sikerült Hajdudorogon. Magok kénytelenek voltak beösmerni, miszerint nekik nincsen itt talajok és mihamar napirendre térnek fölöttök.

Részletek a nagy csatáról.

London, október 18. A világ legnagyobb ütközete még egyre tart. Oku tábornok most azon igyekszik, hogy az oroszok visszavonulási útját elvágja. — Rannenkampf orosz tábornok serege még nincs elvágva. — A legborzasztóbb napja volt a nagy csatának a 16-án vívott ütközet, amelyben szuronyra, kardra, késre és puskatusra mentek.

Port-Artur kapitulál.

Róma, október 18. (Stefáni-ügynökség.) Stüssel tábornok, Port-Artur védője felajánlotta a japánoknak Port-Arturt azon feltétel alatt, hogy a Liaotian erődöt, ahol az összes értékek és hadiszerek fel vannak halmozva, megtarthatja. A japánok még nem határoztak.

Vád Szeles Adorján ellen.

Budapest, október 18. Tudvalevőleg Kóburg Fülöp herceg ellen 10 aláírással becsületügyi feljelentést tettek. Az aláírók közül többről kiderült, hogy tudtuk és beleegyezésük nélkül került a nevük az okmányra. A rendőrségnek az a gyanuja, hogy Szeles Adorján a Hentoi-szobor felrobbantója csinálta a stiklit. Kóburg ellen az eljárást megszüntették.

Az oroszok felülkerekednek.

London, október 18. (Éjjel 12 órakor.) Az oroszok irtózatos harc után áttörték a japán centrumot és 14 ágyut elfoglaltak. A legelkeseredettebb harc a maggáni dombknál volt, ahol a japánok az orosz parancs-

nokot leszúrták. Oly elkeseredett volt itt a harc, hogy a katonák öltre mentek, egymást harapták és fojtogatták. Nodzu 2 hadosztályát sikerült visszazárítani.

Törvénykezés.

Zsanét, a kis Zsanét . . . Zsanét, a kis Zsanét, ki még csak 17 év tavaszt látott és Mikepércsről származott be szolgálatba, lopás miatt állott a bírák elé. A Zsanét, a kis Zsanét egy pár arany fülbevalót berhelt el gazdájától, Stein Hermanntól és a lopott ékszert apjának adta értékesítés végett. Ezuttal még menekült a börtönből Zsanét, mert a károsult ellene emelt panaszát visszavonta . . .

Ellenben — most következik a csatán! — mikepércsi Nagy János uramat, a kis Zsanét apját, ki lányától nemcsak átvette a lopott fülbevalókat, hanem azokat értékesíteni is akarta egyik helybeli órásnál, elítélték. Ugyanis a fülbevalók árubaocsátásán rajtavesztett, megcsipték és ma a kis Zsanét apját, mint orgazdát 1 havi fogházra ítélte a törvényszék. Az ítélet jogerős.

Választás után. A III-dik választókerületbeli zajos választás felett rég napi rendre tért a közvélemény. A bevett ablakokat is rég beüvegezték. A huszárkardpaktól feldagadt hólyagok is lelohadtak és rájöttünk, hogy az ifju jelölt bukása miatt nem vesztett semmit a haza. Csupán két bünbak emlegeti ezt a zajos napot, a kiket magánosok ellen elkövetett erőszak büntette miatt vont kérdőre a törvényszék. Weisz István intelligens család gyermeke az egyik vádlott és Fazekas Ferencz volt helybeli kovácsinas a másik a zajongó tömegeből kifogott, választás utáni bünbak. Azonban nem lehetett megtartani a mai napra kitűzött főtárgyalást, mert Fazekas Ferencz vádlott nem jelent meg. A főtárgyalást elnapolták és a Fazekas körözését elrendelték.

A tüzes verembe bukkott. Az anyja gondatlansága miatt pusztult el a 8 eszten dős kis Nagy Róza. Derecskén történt, hogy a 47 éves Nagy Jánosné sz. Békési Sára f. évi márczius hó 19-én a kemenczéből kiszédett tüzes pernyét egy üres, nyitott száju farkasfogós forma verembe szórta. És nem locsolván el a tüzes pernyét, arramenő 8 éves Róza lánykája a verembe csuszott és oly súlyosan összeégett, hogy f. évi április hó 15 én meg is halt. Az elpusztult gyermek édes anyját gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt vonták felelősségre és a számos enyhítő körülményt figyelembe vévén, 20 korona pénzbüntetésre ítélték.

Nyilttér.*

Nyilatkozat!

Eisenbeil Antal ur „A város” cz. lap október 14-iki számában „Beadvány műfák feldolgozására” czimmal, egy hangzatos ajánlatot tesz a városi tanácsnak. Nem akarok bővebben foglalkozni az ajánlat részleteivel, de hogy azt teljes értékére leszállíthassam, a következő ajánlatot teszem Eisenbeil urnak:

En a várostól átvett, de a Fancsikai erdőből ki nem szállított 4500 drb. szálfát hajlandó vagyok azon állapotban, ugyanazon méretben, ugyanazon árban, mint azt a város bizottsága nekem rendelkezésemre bocsájtotta, átadni. Kérem azonban, hogy három napon belől erre Eisenbeil ur nyilatkozzék.

Tisztelettel

Horváth János.

* E rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Szón
Füg
Bu
L

A
Fla
Pok
Papla
Dono

Kunz J
DEBRE

AZ AL
DEBRECZ

Elfoga
4% k

Kölcs

váltok
rokra.
intézet

Ovadél

vállalk
kokna

Törlesz

földbir
a legel

Mind
vesen szo

az O

1 kgr.

1 „

1 „

1 „

1 „

1 „

1 „

1 „

1 „

Nagy raktár

Szőnyeg
Függöny
Butorszövet
Linoleum
Bőrvászon
Ágy- és Asztalterítő
Flanell takaró
Pokrócz
Paplan és Matrácokból
Donogán és Somossy

Kunz József és Társa utódai cégénél
DEBRECZEN, Kistemplom-bazá.

Az Alföldi takarékpénztár
DEBRECZENBEN, Piacz-utca saját ház.

Elfogad betéteket

4% kamatozás mellett.

Kölcsönöket nyújt

váltókra, kötelezvényekre, értékpapírokra, valamint helybeli és vidéki pénzintézetek részvényeire.

Ovadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak, bérlőknek, hivatalnokoknak.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra

a legelőnyösebb feltételek mellett.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet ügyvezetője.

**Olcsóbb lett
az Orosházi kenyér.**

Árjegyzék:

1 klgr. I. rendű fehér kenyér	14 kr.
1 " II. " " " "	13 " "
1 " III. " " barna " "	12 " "
1 " kétszeres " " " "	11 " "
1 " 0 liszt sima vagy fogós	16 1/2 " "
1 " 2 " " " " "	15 1/2 " "
1 " I. rendű kenyér liszt	15 " "
1 " II. " " " " "	14 " "
1 " III. " " " " "	13 " "

Naponta friss finom sütemény és kuglofok kaphatók.

Tojás, lenese, borsó, bab, kása, lekvár, akácméz, dió, gesztenye, alma, szőlő a legolcsóbb napi árban kapható.

Tisztelettel

Orosházi sütőde.**Kardos László**

Kossuth-utca 9.

Kocsi, ló, utazó, padlópokróczok, flanell takarók, selyem, szőratlasz, vattás paplanok.

25 koronát

takarít meg ezen hirdetés olvasója!
4 pár cipő csak 5 kor. 50 fill.

Több nagyobb gyár fizetésektelensége miatt megbizattam óriási cipőkészletét mélyen az előállítási áron alul eladni, és így 1 pár férfi, 1 pár női cipőt, fűzöst is, fekete v. barna bőrből, erős, szegezett talppal; továbbá 1 pár férfi, 1 pár női divat cipőt elegáns kivitelben (nagyság centiméterekben) tehát 4 párt összesen 5 kor. 50 fillérért adhatok. A szétküldés a pénz előleges beküldése v. utánvét mellett történik.

S. Urbach's Schuh export. Krakau 204b.

Meg nem felelő visszacsereztetik vagy a pénz visszaküldetik.

Megérkeztek

az őszi és téli idényre
a legújabb

**Női divatkelmék,
Blouse selymek,**

remek kivitelű

mosó flanelek, velezek
SZABO LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsa-tér.

Borotva fölösleges! RASOL!

Kés nélkül borotvál!

Egészséges! Kellemes! Olcsó!

Aki pénzt akar megtakarítani!

Aki időt akar megtakarítani!

Aki bőrbetegségnek nem akarja magát kitenni, az **RASOL** lal borotválkozik!

Egy kilogramm ára (elegendő 30-szori bekenésre) helyben **2.40 kor.**, vidékre **3 kor.** előleges beküldése mellett franco utánvéttel **20 fillérrel** drágább.

Egyedüli készítő

„Rasol“ Vegyipar Vállalat
BUDAPEST, VI., Váci-körút 55.

Debreczenben kapható Krausz J. Bernát fűszerkereskedőnél Piacz-u. 70.

Bortermelők figyelmébe!!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferencz-utczán főnnálló gépműhelyemben új találmányu és szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtókat és szőlőzúzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van elátva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a törköly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban, **de olcsó árakban** kapható.

Szíves pártfogást kérek, tisztelettel

Preizler Mór

műlakatos és gépjavító műhelye.

Globus**tisztító-kivonat**

jobban tisztít, mint minden más
fémtisztítószer. I.

„Animal“

állatok emésztését elősegítő táppor.

Kitünő eredménnyel kipróbálva marhánál, lovaknál, sertéseknél és juhoknál.

E kiváló számos nagy foszfor tartalmu gyökérből, ásványi és szerves anyagokból összeállított táppor előnye.

az „Animal“ táppor az állatok emésztését hathatósan elősegíti
az „Animal“ táppor az állatok hizását fokozza

az „Animal“ táppor az állatok munkabírását fokozza

az „Animal“ táppor a tejképződést előmozdítja.

az „Animal“ táppor az állatok csontképződését előmozdítja.

az „Animal“ táppor a gyapjuképződést növeli és a szőr fényesedését elősegíti
az „Animal“ táppor a betegségek iránti fogékonyságot csökkenti.

Vegyileg kipróbálva a csász. kir. mezőgazdasági, vegyikísérleti állomásnál Bécsben 1903. febr. 19. 390 A szám és Dr. Szilágyi Gyula műegyetemi magántanár és hites kereskedelmi törvényszéki vegyésznel 1903. január, 7442. szám. — Sok ezer elismerőlevél tanuskodik a kitünő hatásról. — 4000 kereskedőnél állandó raktár Austriában. Gyártási engedély Bécsben 20.206/1904. szám.

Használati utasítás minden csomagban mellékelve.

Egyedüli elárusítás **Merkli Ferencz** fűszer-, csemege- és bor kereskedésében, Debreczen, Fűvészkert-u. 14.

Apró hirdetések.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Részletfizetésre kapható mindennemű kézmű áru, férfi- és női confection, u. m. vászon, kanavász, chifon, damaszk áru, ág- és asztalterítő, női ruha szövetek, posztó, ezibelin, barchetek és flanellek, trico árúk és téli kendők olyan olcsó árban és oly nagy választékban mint sehol e városban. Kényelmes heti vagy havi részletekben fizethető. Legszolidabb kiszolgálás **Goldstein Samunál**, Simonffy-utca 2. (városi bérház.)

Az Arany János-utca 20. számú házban az utcái lakás azonnal kiadó. Értekezhetni lehet Fenyő Sándor urnál Piacz-utca 63. szám.

Két középiskolát végzett fiu nyomdász tanulóknak felvétetik a kiadóhivatalban.

Kiadó 1 szobás lakás hozzá valóval minden órán. Csapó-utca 29. kereszt épületbe.

10 írásu egyén irodai munkákra jutányos áron vállalkozik. Czime a kiadóban.

Olcsó kocsi eladás, Landauer és Breckpasket 1-2 óra. Czimét megmondja a kiadóhivatal.

40 hold föld, a melyből 8 hold termő szőlő és gyümölcsös igen közel Debreczenhez, kitűnő homok talaj örök áron eladó. Czim a kiadóban.

Birtok. Nagyobb tagosított birtok kerestetik 1905. év tavaszára huzamosabb időre használatra. Megkeresések Lázár Károly nagybérő Vajda Kamarás, u. p. Mócs in tézendők.

Okleveles óvónő állást keres tisztességes úri háznál, mint nevelőnő. A czime megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó birtok. Biharmegye Árpád községben, tiszta magyar község, a nagyszalontai vasuti állomástól egy fél órai távolságra. Markovits Kálmán örökösének volt tulajdonát képező és a parcellázás folytán fennmaradt mintegy 800-1000 hold elsőrangú szántóföld 12 szobás kastélyval, mely egy 30 holdas parkban áll egy külön kert több mint 1000 drb nemes gyümölcsfával, kitűnő karban levő gazdasági épületekkel eladó.

Két szegény leány úri házhoz bonnenak ajánlkozik. Párisban a zárdában kitűnő nevelésben részesültek. Beszélnek magyar, francziául kitűnően és angolul keveset. Kicsi igényűek. Czim a kiadóhivatalban.

Vasajtók építkezésből visszamaradt, olcsón eladó. Nemzetőr-utca 1. sz. a.

Gyakorlott tanítónő bármily növendék tanítását elfogadja. Czim a kiadóhivatalban.

Biztos napi keresethez juthatnak mindazok, kik lapelárusítással foglalkozni akarnak. Jelentkezések a kiadóhivatalban.

Nehezen gyógyuló

vagy folyton kiújuló **sebek** ellen egyedüli biztos szer egy növényből készült kivonat. **Gyógyít minden fájdalmat** nélkül bármilyen sebet, soha ki nem ujul utána a baj: **Titkos betegség ellen csakis ez segít**. Egy üveg eleget, ára 5 kor.

Készíti és levelezim: **Zenke Zoltán Szeged**.

**CSOKOLADÉK
TEA SÜTEMÉNYEK
BOMBONOK
DESSZERTEK
KAKAO
CAKES
KÁVÉPÓTLÉK**

"CHOCOLAT LOBOSITZ"

Csődtömeg eladás.

A vagyonbukott **Goldstein és Gelberger** debreczeni nagykereskedő cég csődtömegéhez leltározott

rőfös- és divatáru

cikkek **1904. október 17-től** kezdve Debreczenben a Kistemplom-bazár épületben levő üzlet helyiségben

mélyen leszállított árakon

csakis nagyban kiárusítatnak.

Csődtömeg eladás.

1261/1904. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 2324/2. 1904. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Láng és Lovass cég részére Gáll Elek debreczeni lakostól 1082 korona tőke, ennek 1904. évi július hó 31. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 85 korona perkölttség erejéig 1904. évi szeptember hó 9-én bíróilag lefoglalt és 3000 koronára becsült egy gőzkazánból álló ingóságok **1904. évi október hó 24-én délelőtt 10 órakor** kezdetét veendő és Tizenhárom város 28. sz. alatt megtartandó nyilvános bírói árverésen a legtöbbet igérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron atul is elfognak adatni.

Debreczen, 1904. szeptember hó 26-án.

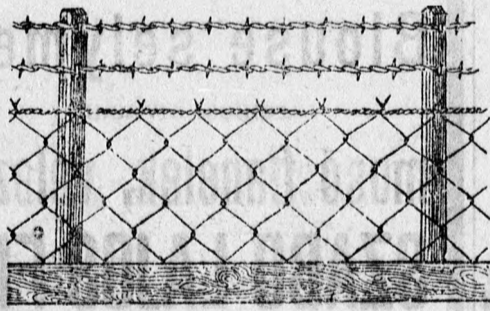
Oláh Géza, bírói kiküldött.

NEUBAUER JÁNOS

vassodrony-szövet, szita-áru, szabadalmazott kocsi-ülés, ruganyos ágybetét és sodrony-kerítések gyára.

DEBRECZEN, Kéttmalom-utca 4-ik szám.

Üzlethelyiség: Piacz-utca 12. az „Arany Bika” szállodával szemben.

Ezen minta szerint készült kerítés igen olcsó s minden eddigi kerítést felülmul tartósság és czélszerűség tekintetében.

Kivánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Szíves pártfogást kérve

NEUBAUER JÁNOS.

Előzetes költség nélkül!

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket nyújtunk budapesti és külföldi elsőrangú pénztintézetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékeig I. és II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre **gyorsan és diszkrétén.** — **Bank- és magánadósságok konvertálása.**

Meiller Lajos és Társai hankbizomány **BUDAPEST, VI. Dávid-utca 15. sz.** (Törvényszékileg bejegyzett cég.)